

ХАБЫАТ
1931 СЫЛ АЛТЫННЫ
15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

№ 1 (7798) ☆ 1995 сэл тохсууны 5 күн. Чэвинэр ☆ Сыната—146 солкуобай 15 харчы

Спикер: Третьяковчаны официалнайдок аймаг
та кини салалтаар Россия билднээх худолонга
Илья Глазунов уолунуун Иванчыны.

ДЕПУТАТЫНЫҢ СЭБЭРГЭНИ

Саха Республикатын Государственный Мун-наарын (Ил Түмэн) Республикатын (Үөһээ-ни) Палататыгар Чураачы улууһуттан народ-най депутатынан Д. П. Коркин аатынан рес-публикайскый орто спортиннай интернат-ос-куола директорын М. Д. ГУЛЯЕВЫ народ-най депутатынан талыахпыттан ыла сыт-тан ордук кэм ааста. Михаил Дмитриевич парламент адыс сессиятыгар сыдьан кэлэ-тин кытта көрсөн, ааспыт сыллаагы үлэти-хамнаһын чөмчөтөн кэспиргэргэ көрдөстүм:

— Бастатан — ан, улууһум бымбардааччыларын үүмүт саага 1985 сылына⁴ истинник эбэрдэтин би. Минин итэҕэйн, эрэнэн депутатынан талбытарыгар махтанаан туруммун, хайдах үлэни-хамны сылдыарбын билиһинэрэрбин иэспинэй аарабын. Ил Түмэн алта төгүл сессиядаабытыгар барытыгар кытыным. Ону тэҥэ үөрөх, ытчат, спорт, демографическая политика болпуроостарынан анаан дьарылтанар комиссияга кыспезин, парламентскай истинэлэргэ сырыттым, үлэстим. Оһоо баһизбит, иһи председатели солбуһабын.

Байың үөрэх үлэһит да буоларбынан, үөрэхтээһин проблемаларыгар уопша нэники сайдыытыгар этиилэрини илгэрэбин. — Ону таһынан — республикабыт Үөрэххэ министерствота төрөйбүт комиссиятыгар киирэн, Үөрэх сокуонун, Уччулал статуһун сокуонун бэлэмнээһинигэ үлэстим. Бу үлэбэр Америка үөһүдүн систематын билэи-көрөн кэллим эмнэ киирсэр. Е. Жирнов онорбүт концепциятын ииктэ түбүкүдүн быһымытынан мультикультурнай үөрэхтээһин систематын ичинини иллэрэри ситиһэр бадалаахпын. Республика наадаатын ити уоһа ахтан аһарбыт комиссиятын чиллөөнэрэ Ленскэйтэн көнүлэ быстыбыт саха ыччаттара көрдөспүттэригэр ииктэ бара сырыттыбыт. Оппохов хайылыга 270 саха олорор. Кырдыйт, усулуобуйалара олус марахан, эбинин харабыллыыр сулуусса атадастыыр эбит. Олорор усулуобуйалара мараханьнан, сахалары Мохсоболлооххо урукку ЛТП базатыгар көһөрөөдөрүн туруорсан ситиһибит.

Депутат хайдага, тугу гышара сессияда эмне көстөр. Ол гышан баран, албэх тыл сымсах дие- бикиэ дылы, сорох депутаттар боппуурос зайы с- нааларын этэн хал онгороллор, аахайыллыбат буо- лаллар. Киһи бэйэтэ чэхчэ этинэн-хаанынан билэр, туһалаах буолуо диебит боппууруһугар санаатын туруорсара ыйааһынаах, суолталаах буолар эбит. Депутаттар ахсааннара адыһарын (Республика Па- лататыгар 35 эрэ) быһымытынан, үтүс боппуурос- тарга анардас куоластаабынынан элбэи быһаара- бын. Республика радиотынан, телевидениетинэн, хаймааттарынан түгэн көһүннээгинэ санаабын этэбин.

ИЭС ЫЛАН ОЛОРДУЛАР

— Билигтн депутат уруккутаабыр уратылааҕа биллэр. Быыбар хаппааннаһын сааһа даһаны ыһаны тһыһам, ону оноруон дһэн эрһнэрбһһһһһ дһэн кандидаттар үүкүтһһһт курдук хайһыг охһуһан тураһыт. Оһ да буоллар, удууһум быыбардаһчыһарын тустарыһар туту сһһһһһһ дһи саныһыһын?

— Билигтэй народнай депутат уратыла дээн со-
куонга быһаччы үлэлэһэр, республикабыт ленинн
сайддытын хайыскатын, политикатын быһаччы
өһөрсөр. Олохтоохтук онгоһуллубут, дьон-сэргэ ин-
тэриэһинэн салайтаран тахсыбыт сокуоннарга тирэ-
һирдэхпитинэ ара правовой государственны тутуох-
пут. Улууһум быһбардааччыларын кытта инһилик-
тэринэн сымдаан көрсүтэлэстим. Олохтоох телесту-
диянан быһа эфиргэ тахсан. Ил Түмэн үлэтин сыр-
даттым. Улуу оскуолаларын көрдөһүүлэринэн
транспорт, техсредство булуутугар үлэстим. «Са-
бах» табаарыстыба туруорсуутунан телестудия та-
ринэллэринэр көмөлөстүм. Арыгылааһын саха ому-
к нэдээһинэн буолла. Маны утары үтэ мытылларын
биһирэбин. «Сабахтары» соторутааһыта тэрилли-
бит Саха сириг корууттарын генотфондуу харыста-
һыгыта департаменты кытта тиксһиннэрдим.

Биллэрин курдуу, биллэрин тутууну ыктар олус уустугурда. Ут хайада носторун дэммор көмөлө сатымын. Мугудайга спортивнай саала саята гүһариллине. Республика үгүс удуустарыттан, удуусут көбилнэктөрүттэн ыччаттар көлөн үөрөнэр спортивнай сексуаларын базата бөбүргүрү барыбыт көтөрүлүшкөн салалаттар дин санымын. Матем бир өртө бөһүл, олтон көлөр сыла олорту үлээн биллэриллинехтөөк. Биллэриндээн олорор дьыан тутуу государственнай националнай политикадан биллэриллибитикен снэттөрөн, улуу үөрэтин үлэинтэртэр «Билинбаан» көдүүстөөтүн көмөлөһүрүн ситиһэр бадалааххын. Биллэриндээн көрдөһүү элбэх: кыаһым, биримэм тиниһэрин көмөлөһө сатымын.

—Калинин сессия үлэтэ республика телевидениятинэн, хайыаттарынан бэлэчча сырдатыллыа буолан баран, бэйэлэ тус санаабын, сыһыанкыны этэрин улууһун быһбардааччыларымар чугас, ой докумэнтэ буолуох этэ.

— Республика Палатататар бәбизсиздә й боппу-
руос кирибизиттән 6-та көрүлүпнә, 1995 сыллаази
государственный бюджет уонда нолуок политикада
сизгә суохтарынан, тохсунньуга буолуохтаах сес-
сия көрүүтүгөр көһөрүтүннүлэр. Правительство ту-
һунан Конституционный сокуон эмиз быраабынан,
союнуунан дырыктанар комиссия чочуйуутугар ба-
рылдан анытыскаҥа хаалларынна. Истибиһит күр-
дук, улуустар, куораттар дыһалтатарын баһалык-
тарын, уонна олохтоох бәрәстәбиттэллэх органныр

Орөнбуржье дэрэбинэлэрнэгэр заспыт сылларга күчүмэрдэй быһымы-майгы буолда. Техника атыыта, электроэнергияны биэрин ыараатылар, ошон бэл бөбө хаһаайыстыбалар ночооту көрүстүлэр. Бааһынайдар, уобаласка харчы суоһунан уонна үүзү турбут сымаларга төгүнөөтөххө, хамнас да дуона суоһуттан, бары наадыбалларын маһаһынтан иэһилэн олоһоого кытта тийбүдүлэр.

Маныха бырчымаһы биллэрэн, ыһаңдаларыгар бөлбөтүнү тардаары, сорохтор тигир суол сырын-тын харгыстырыта ыһырыбыттара. Ол аразы сар-даах сааһа кыайда, көккэ оройуоннар кинилэригэр мунтунуһу, Оренбурга уобалас дьаһалтатын дьы-тин кинилэр икети тарыйыһан тохтоотулар.

Сенмонна: мадһыһытта «лохтоммут «Нэс ыһыы
тэтэрээтэ».

(РИТА—ССТА).

көмөлөтөбүн“

депутаттарын талын кулуи тутар 26 күнгүр мөт-
тирлар буолла. Ити улуус таһымыгар эрэ. Бил-
бардаммыт баһылык нэһилиэктер баһылыктарын
бөйгө аныыр. Оттон хас депутат буолара улуус
нэһилиэнньэтин ахсааныттан тутулуктаах. Билигин
Российской Федерацияга Бэйэни салайыныы союу-
на бэлэмнэниитэ сылдьар. Билигин көрүүбүтүгэр,
субъектарга ымсолоох, ахсуулаах докумуон, Урук-
кулуу үөһэттэн нэһилиэккэ тиийэ дьайабылларын
баараллар. Оттон госуударстволар буолуубутун ара-
патчылыыр түһүртэн былыбары суһалдыттыбыт.

Республикабыт вице-президең В. А. Штыров правительствонун эмиз сайлан үлээтөн кээли, Биллэн турар, итинник эппинэтинээтэк мин дуоһунаска тэҥнээн үлэһинир ыарахан уонна, премьер-министр онуугар правительстао председателэ дии сана дуоһунас СР правительствотун туһунан Конституционной сокуонга кылларыллыбытынан, Республика Палатата Президентэ сөбүлүүһүн бээрде. Ойон В. Штыров норуотунан талыллыбыт дуоһунаһыгар хаалла. Правительстаа председателин дуоһунаһыгар Ю. В. Кайдышев кандидатуратын ойон мин эмиз санаабын эттим. Ону сэргэ тыа хабарыстыбатынан дьарыктанар председатели сөбүлүүчүсү дуоһунаһа бээр буоларыгар туруорустум. Манна сыйыбаран **ЭТЭБЭН**, **Биллэн турар**, **Мин** дуоһунаһыгар Е. А. Борисов үлэтин даһаа ылай-хотуу буолбут тая астыһыным. Бу туһунан атын дьоруоттар эмиз бэлэтээтилэр.

— Сессия баёнзекалтар Ил Түрэм ороскуоттарын сметага эмне килдэркилдбит. Пороот депутатли узатти телебува тоно буолар эбати?

— Бийиги уларынмалыртан 2 кнхттан турар парламент презс-сулуусната тариллэр буолбу сууна быьбар ытылларыа киллэриэххэ сөп. Аны бу сылта парламент дьута тутуута сиэриллэн үлээ киллэриллээрн турар. Бийиги, Республика Палататын депутаттара, общественной үкэ быһыытынан босхо үлэллнбэт. Оттоо бастабылщай үлэллнр Варостобинталлэр палаталарын (Аллараагы палата) депутаттара министр окулданыа хамнас малайлар.

—Улууһун быыбардааччыларыгар сага сылта түтү баарабын?

— Бу сэлтэ тым хаһайыстыбатын үлэинтэринэр, тутууну ыһааччыларга полуюкка нэһэс чэппилэр көрүллэллэрэ быһаанналар. Оттоо боджонга охтороччуларга ырахан буолуо. Ол да буоллар дьонум-сэргэн санааларын түһэрибиз, тахсыаһаахтык үлэниилэринэр, үөрөнөрччилэр билиити-көрүүтү тардыһыылара күүһүрөрүнэр баарыйаа. Дьоноргу ара төхөйдүт!

Сэлэргэстэ В. НИКИФОРОВ.

ТҮЯ СИРИГЭР ЭЛБЭХТИК

Госкомстат даанайынан, 1994 сыл уон биир мыйах устатыгар республикада 208,2 тыһ. кв. метр иннинээх биридиктөөн олоорор дыах тутулунна, ол иллэрээ сыл ити кэмизээтэр балтараа тогүд албэх. Итингэн тыа сиритэр 183,7 тыһ. кв. метр уопсай иннинээх олоорор дыах туһааа иллэрилиннээ, ол эмиллэннэ сыллаабы таһааны балтараа тогүд куоһарар.

Былларыын Ньурба, Уһаа Булуу, Сунтаар, Таатта, Олуохумэ, Уус-Алдан улуустарыгар олорор дына тутуута ордуу элбэктэ. Ити улуустарга 1994 с. тохсунньу—сэттисини мадарыгар олохтоохтор 12,1—18,1 тыһ. кв. м ээинээри туттулар. Нам, Уһаа Халыма, Мэргэ-Хангалас, Амма улуустарын олохтоохторо 10—11,5 тыһ. кв. м олорор дызалары туһаа киллэрдилэр. Чурапчы, Хангалас улуустары павлодар арыллы кыраны.

Биллэрийн нурдм, олоор дьнаин-уоту тутуу-
аны государственная политика.

CHA.

[illegible]

ОТЧУОТТАР ТҮМҮК ТЭРИНЭН.

Олохтоох дэвхэлтэ 1994 сылтаагы үдэтин ыры-
тыһар мунһахтары кытта, Виргэдалэр-улуус ба-
ры нэһиликтэригэр, нэһиликэннэллэх пууннарыгэр
смыдһан үдэти-хамнаһы бэлэстилэр, боопуруоһу
туруордулар. Мунһахха нэһиликтэр дэһэлтэла-
рыан байһымытара, майна үдэтинэр тэрилтэлэр сала-
һааччыларыра отчуоттаатылар.

Мунунахтарга дыон калжита намырах— өртөгунал
50—60 киһи сырытта, 600 ыйытыы киһиэ. 140
киһи тал эттилэр.

Давбатта аадрыгьтар тэриллингэ, салалтынга 4 нэбилнэгэ улахан критика киридэ, ол эрээри бишр де нэбилнэг «баһылакпытын уларытын, устун» днэн туруурсубата. Сорох сирдэргэ (холобур, Мугудайга) асгны түмэттэргэ, бюджеттан хамнастаах уонча үлэһиттэрин функцияларын аттаран үлэлэһиттэргэ ыһаһына. Сүөһүнэн иһиллэн олодор ааттаах дьон эрээри, госсовет-сулууспа үлэтэ сүһүнүнэн турууралубата, дөрүбү ыһаһына, муһаһына, доруобай сүөһүнү иһингэ болһомто уурулубата.

Мушбахтар ыштыллан бүтүүлэр, нэһиликтэр байылыктара ахсынны 28 күнүгэр улуус дьаһалта-тыгар мустан, озор түмүктэринэн ыҥырулабыт дьа-һаллар быһааныарын дьүүлэстилэр.

Улуус дьаһалтатын байылыгы Н. С. Сивцев му-
ннахтар түмүктөрүн ырытан баран: «Сылтан-сы-
сонула сылдыар быһаарыллыбат боппуруостар
бааллар—сйбэс үлэтэ мөлтөх, нэһилиэктертэн дьо-
ну тэһийи-таһыы тариллибэт, айылыгынан хаач-
чыллыы кыаллыбат, сорох сирдэргэ бэл саахар
суох, почта нэмгитэр төрдиллибэт. Сйбэс, почта
наһаа най бардылар. Этэ-этэ сылдыар табыллыбат
боппуруоһу быһаарар суоллары тобулуохха.

Дүйнө социальный комиссар фондатыгтан төбөнү хайдах туһаналларын билбэттер, бу салаа үлэни төрүн өртүтүн ханым уурактар тахсыбыттарын өбөржимжаларыгар хаһан, төһө суума көһөрүллү бүтүн иһитиннэрэн-биллэрэн иһин намыһах. Ити бөһө хайдах үлэлиириттэн, кыһамнылыттан туту дуктаах болууруостары мнэстөгө быһаарыахха.

Сибидинги тута сөрөөл былаан огостол үлэллэн баран мыагы биэрбэт кыаллыбат боппуруостар бааллар. Секунда, физкультурай саала тутуула рын туурооллар, ити барыта үлэн былаачы туту дунтаах боппуруостар. *Сибидинги тута сөрөөл былаан огостол үлэллэн баран мыагы биэрбэт кыаллыбат боппуруостар бааллар.* Секунда, физкультурай саала тутуула рын туурооллар, ити барыта үлэн былаачы туту дунтаах боппуруостар.

Нэлэлтнэвтэр талимнарынан бичиг баримат. Онон гэвэл нээгдэх түмүктээх гына үлэлнээхэе.— днэтэ.

НЭҢИЛИЭННЭЭ ТУГУ ОРДУК ТУРУОРСАРЫН?

Коммуналькый хайаарыстыба бопурууна көпсат-
тыкка турда. Буудумуна, байа техникага суох араҕа
элбэх, кыратыттан ыттыкха, чустаабын күөлтөнөн
муусуна тийгэрэргэр массалык, трактор көрдөһөн
эт атаабын элбепэр, ала-была тылыт баранар.

Балыыһалар базаларыг бопсурооба сүрдээх күөккү турда. Кытаанах, Мугудай уонна Мындаарайыт таабы оҕо санатория ордук марахан балыһаныылаахтар.

Үгэс жүрдүк, оқуушаларбыз, кулууптарбыз тым
нымызга эхтилыны. Хадаар, Толоон кулууптара
тоғон тураллар. Мугудай киизэ тоғон баран аңгара
эрэ сылыстылдан турар.

Бу да сырынга нибээс үлэһиттэрин хомурууу элбэх. Мырыла, Кыгдал курдук суола-инна мөлгөх минигэн ыраах сирдэрибит телефоннара быстар ээлгэхүк үлэһитилэрэ үлэни-хэмнаһы эрэ атахтык буолбанык, араас ыксаллаах балаһыанна үөскөтө түнэ дьон отторор да суоһуур, Сорох наһаанктер радионы олох да истибэттар.

Суолу тутар-оромгонүүр ухаастан, суолу тутар
оромгонүүр хозрасчетнай ухаастан салаяаччыла
рын кытта Чурапчы—Чакыр, Чурапчы—Арыытааз
суолдарын өгөрүү нылалыбат.

Нэвчилэнхтэргэ дэону тэдийн-тавын сүрүнэмэт Муниципальнай хаһаайыстыба үлэтэ тохтогулуһна оюн бу хыһалтаны нэвчилэнхтэр бэйэлэрин күөс түрүнэн быһаараллара эрэйиллэр. Улууһна автобу баар дуо? Баар бөдө, буолан баран 48 единица ити иһнтэн 27 тик нэвчилэнхтэр бас билэллэр.

Бичигт дэвдбэтын туһунан долгубаачы энис-
сир ахсын баар. Кинилэри үлээн хааччыймыта
дорубай олоххо тардыкта, баһылыр-көһүлүү-
лүдүрүдү булуута нэһиликтэр баһылыктара үчү-
гүйдүк толбуудаан утумнаахтын үлэниилэрэ кини-
лэр биир мүлчүрүйбэт уонна ураты суолталаа-
соруктарынан буолар.

Барымбатын дэлгүтэр, жүн ахсын уослутутга түспэт буолбут үп-харчы тулуян ыйыталаһын да туруорсуу да бары нэһиликтэргэ баар. Агрария-реформа тэһисэһиатын дүүлэһиниттэн тухс амин хамаһаһын таһаарын, ыйдага тыгарын кэһаһаһит.

Мушьяхтар түмүктөрүнөн бөлөхтөн ыллахха, нөһилзэччэ туруоруута, ыдабалгата суруннаан итинник Бу турууан ыдабалгатар баһылыктарыгар уахус ыдабалгатын баһылыгын солбуулаачы А. А. Захаров иһитиннэрдэ. Ол нэминтэн баһылыктар ыдабаллар быдааннарын дүүлэлэһингэ күүрдилэр.

БЭНЭВИТ КЫАХПЫТЫНАН ТУГУ
ОНГОРУОХПУТУН СӨБҮН?

Дорубууа хариштабылылар. Балдыналары дун-
нан хаачыйым. Ылаалыга Кытааннах. Мусудай
балдыналары атын дунэлэринэн солбууу. Мын-
дабайытаары оро санаторийыгар баанныктанар,
тагас суулар багу оморгуу, балдынага өрөмүнү
мытаты киллэринининдэр. Үлэлэр 1995 сыл устата
толордууохтаахтар уонна ол туһаннаах олохтоох
дыаалталарга сүктэрилиннэ.

Сялтан уюна Мындабаайы балмынатарын техниканан хааччылымы дорубуна харыстабыллы удуустаады управлениета ситиһиэхтээх. Эмиэ кинэхэ Бахсыга саага, фельдшерскай акушерскай пууну үлэсэ иллэрин соруудахтарына Нэбилэктери кэрийэ сылдьан нэбилэктерини медицинскэй көрүүнү төрийин иллэриллибитини управление начальнига Г. Н. Алексеев: «Ити кыалдыа суоҕа, Холобур, флюорографияда үһүлбүтүн да иһин, уота мөлтөх буолаадына, түһэринтин хаачыстыбата мөлтөх буолар, очутугар кыалдыа да сылдьар кини биллимиэн сол, Атын пууннар толорулуохтарын сол арай, этэллэри курдук, үбүлэһини көрүлүбүтү нэээр 50 бырыһыан аччатар түбэлтэлэригэр Бахсы пуунун иллэрин кыалдыа суохун сол», — диэтэ оһон нэбилэктеринэн кэрийэ сылдьан медицинскэй оһонку оһорук булаһыа туруорулуубата.

Балыны дэгийн санардынга, өрөмчлэлтийн, санитарнай массынга наадыйбат изилтнэ да дэн суох курдун, Хөлөбур, Кытаанахха балына суох, оной суула эрйдээх Арыылаахха тыһын бистары гыһаагына өсө бортэх дүхкүйүүххүн наада, Арыылаах дьаһалтатын баһылыга Н. М. Ядрихинский санитарнай массынны туруорсарын иһин оһуолдон табыллыбат да, суох мастааһар кытаанах, Н. Н. Шестаков (Одзулуун) балына бопуруоһун быһазары туруоруста, Н. А. Пинсин балыбатын котельнаа аварийнай туруктааһар эһиэ-көмө көрдөстө, В. В. Брисов (Хаталла) иһиллэһин «Суһад көмө» халаччыар территорият.

Репрессияба тэнгнээх дьаһал этэ

ХАҢЫАТ СУРУУУУТУН СЭНГЭЭРЭЛЛЭР

Хоту нүүс өртүгэн көһөрүллүү туһунаа албаахын көпөтүбүт суруйдубут, туруорустубут. Ол гынан баран быһаарсыахтаах болпуруостарбыт өссө да үтүстөр, сыһата, саадаатыбыт эрэ. Көһөрүллүү модьуйуу бэрээдэгинэн ытталлыбыта мөккүөргэ да туруон табыллыбат. Билигинни, «Комсомол 15 сыла» колхоһу, иһин төгүл мунууахтаан нүүстэринэн ыппытара. Ол дьоммут үтүөлөрө, эдэрдэрэ армилда барбыт, үлэни бачачча ылайар өртүбүт Нуотара үрөсөр олтуу сылдьар көмүрүгэр түбөспүтэ. Онон баара-суоһа 90-ча дууһалаах колхозтан бэрт ахсааннаах оро-дьахтар, нүрдьаас хаалбыта. Онно нэлэи ити болпуруоһу туруорбуттара.

Ол нийн колхоздот бырабылганынхын председател Николай Андреевич Аржаков — Черонок мнэ-тада баар дьону кытта мээстэн. Булун оройуона сийнахада себе суох усуллубулаабын өйдотон, кө-бөрүллүүнү утары нулаастырыга үлэни ыыппытын түмүгэр бастагы муунаахха хас да төгүллээн төх-төрүйөн нулаасталлыттарын үрдүнэн аккаастаабыт-тара. Ол нийн председательбитин кигизинигтэ бу-руйдаан, дьонун онон утардылар дизи ааттаан ми-дирционер Григорьевынан кытаанах харабылга тул-путтара. Ойкоодор айылдагын наадатын толунары-гар батыһыннараллара, туорз-маары хаамтарбат этидэре. Ону бары бистэ-көре сылдыарбыт.

Бастамы андваннаах мунных кэиниттэн дьомму-
тун биир-биир ыгыртаан төгүрүбөн олорон мөмөн-
этэн, ыган-түүрөн барбыттара. Сорохтору араастаан
куттаан, атыттары ытатан-сонотон туран көбөрүүгө
барарга сөбүлэнигэрин ылан арэ баран дыһаларыгар
ытаталымалара. Аккаастыыр дьому мядичиллан
туттаран ажалтаран бэстилэтинээн тирээн, илнэлэ-
риннэн киирэн сөбүлэниилэрэллэрэ. Онуук түүүл-
лүбүт дьомнорунан Родикон Захаров оҕоньор (С. С.
Захаров эһэтэ), Хаяртын Кутугульдинов уо. д. и
буолаллар.

Ити курдук хас да күнөөх-ыгы-түрдэрин кэп-
питтэн иикис муһуахыт буолбута. Ол тукары
председательбитин манабылга тута сылдьыбыттара.
Ити курдук сыалларын ситэн баран, ааммытын ха-

Баян сабан, айянта турунуохпутутар диэри күргүйдээһин былаастаах тигэтэтин күүстээбэ, малтын салгын да хомунар, амсаарга да уган хатыыр, сүөһүгүмүсүм да батартарар бөкүөлү суох үүртэлээһин буолбута. Ол немецтар сарнидээн ылбыт дэриэбинэлэригит айлаах кэбилдээннэр үүрэн илдьиһириттэн суох даанын атына суоба.

Игн нурдун оройуонтан барыта 41 колхоз хоту мындаабытыстан. В о р о ш и л о в аатынан уонна «Комсомол 15 сила» эрэ колхозтар бастагы мунньахха кыккыраччы аккаастаан барамыт. модьуйуу улаханыттан көһөргө күһэллибилит. Утарсыыны оҕорбулут туһунан үрдүнү туран төрүтэлэргэ отчуоттаабыттар сурахтаабы. Председательбит кыһыл партизан бөрдө өтө, бандыыттар, кулаактар суохтара. Иккис да мунньахтарыгар абырҕа куолаһынан ыһайтарбыллыт.

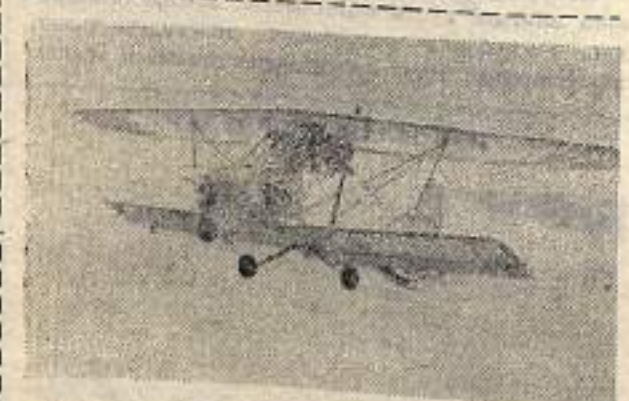
Ити курдук аарыма кырдыаһыттан уу нырэйи
сэбугтар дээрн саастаах, ону таһынан ыарыһах,
көрбөт-истибөт дьону—барыта 5318 киһини (41
колхозу) баһыктата дьон ааттаан нүүс өртүнэн ху-
ту көһөртөөбүттэрэ. Үлэни кыайара ити дьонтон
саамай улахаана 2 тыһ. киһи эбитэ буолуо. Онон 2
тыһ. оҥоһахтар, кырдыаһа көмүс унуохтара ол-
дойдута хаалбыттара. Ава дойду сэриниттэр Саха
спириттан 62091 киһи ыгырыллыбыта, ити иһиттэн
бииһи оройуонтан 2 тыһ. тахсата. Сэринге бар-
быттартан үстөн биридэрэ эрэ эргиллибэтэ, оттон
көһөрүллүбүттэртэн 38 бырыһааннара өлбүтэ. Су-
рин да сааһана, Союз урдүнэн таһнаан көрдөххө,
нэһилиэнньэ ититтэ бырыһаана өлбөтөбө буолуо.
Ити таһнабиллэр бииһин оройуонмут хайдахтаач-
чырахан балаһыанньада кинээн тахсыбытын чуол-
кайдын көрдөрөддөр дии санымыбын. Ол өлүүнү-сү-
түүнү ытта хоту көһөрүллүбүттэр сирэй-сирэйгэ
көрсөн турабыт. Оччотооҕута республика салалтата
бииһигини ыта тутан, түүрүйдээн хоту көһөрбүтүн
курдук, ол оройуоннарга эрчимнээхтик олохпутун
баламизэбиттэрэ, усулуобуйабытын толору көрбүт-
тэрэ буоллар, итинниг аһдыархай тахсыбата чуол-
кай. Бииһигин көһөрүү сэрин иһиннээгин сыдыар

репрессияларын салгырта этэ диктэхлэтинэ улахан
нык сыыстарбаллыг буолуо.

Сэрин нэмгэр үүсч калентингэ, бэлэм суох бүтүн норуоттары нэхортөөбүүтэрин республикабыт оңчоттоогу салаатата үтүктүбүтэ чакчы. Ол иһин кытаанахтын тутан-хабан, тыһымчанаан иһин одоруун-сүтэрин аахсыбакка туран, туох да бэлэмэ суох дойдуларга ыһталаатара. Ол үрдүнэн 41 колхоз дьоно хайдах дойдуга тийибиттэрин, туох кыһалбалаахтарын, усулуобуйалара хайдаһын билэ даһаны сорумматахтара. Онон алдыархайдаах кыл хаан тохтуулаах сэрниитээбэр, бырыһыаныгар таһаардахка, элбэх киһи сүт дьыл сылгытынным охтубута. Ити улахан алдыархай тахсыытыгар, мунг сатаатар, биир эмэ салылааччы сэмэлэммитин багчаанга диэри истэ идикит.

Прокатий Флегонтов, Николай Кривошапкин «Сага олох» хабылкан суртууларын, тууроолууларын солтообунзи аадылган уонна толору ойуубун. Байэм саньырбыкан, көөрүү олус да «политический» буолбатар, репрессия ээ.

Петр АРЖАКОВ.

Москвадагы авиационнай производствиний холбоунаа рынок усулуобууагыгар сон түбэһэр араастыныттах самолеттары оноруу үтүмүрүн.

Самолет: «Ан-2» — чөлөөтэй «Авиатика 890» самолёт. Тургэнз — чөлөөтэй 90—100 км, үндсүүг нь хамтаа — 5500 м дээр. Урванзга, тропиконгийн аргаар ангалдаах — иккинлин, тухайнхааг баатарын аргаар ангалдаах бичирдэг минеталзах тариантардаах.

(РИТА—ССТА)

ᠤ киллэрэргэ аттэ

«Тигэргэн» тускулу олоххо нилээрнэгэ үлээлээн.
Мекхүүр дээдхэ...

Меккүөр фестивалы ымытыга табыста. Баһадир-
тар, ордук Н. В. Савина (Болтоғо), «Тоёу улуус
киннитер сыры ахсын кирибиз? Комиссия тахсан
мизестетигер көрдүн», — дэстилэр. Кинилэр оку тран-
спорт ороскуота улаханынан быһаараллар, инафин-
и, концертан кирибит харчыны олорчу нэбилдик-
ке хаалларарга туруорустулар. Итини культура
улуустаабы управленнетын начальнигы А. Н. Ам-
мосова майнык быһаарда: «Биһиги автобустанны-
быт, онон ордук кымаллыбаттарга көмөлөһүүхтүн
сеп, оттон кирибит үл барыта бирикскэ туттуллар».

Маньмаха дэссэ...

Маныха агаан минээн «Тнэргэн» тускулу олоххо кидлэрингэ тохтоубу бабарыллар. Бу улуус алым мыт сүрүн хайсхата өссө да күдээринэ тыл курдук иһиллэр, ньиичи-хоччу кэлсэтиилэр, үлэ былааннара өгсөһулда иллитэр. Мин санаахпар, үлэ былаанын өгсөстүүта специалистар, салайааччылар өртүлөрүттөн методическай нөмө, холобур буолар былаан наада. Үгүстэрэ эдэр салайааччылар дьону кытта үлэ ыппыктарын-чымпыктарын ситэ-хотө билбэт буолуохтарын сөп. Ол барылынан сирдэтэн, бэйэлэрин нөһүлүкүтэрин усулуобуйатыгар сөп түбөһүннөрөн үлэ былаанын өгсөстөн үлэлээн кириэн бардахтарына, кэлгинги өртө бэйэтэ ыйдангаран барыах этэ.

Норут үөрэйришгэ, Амма орто оскулатыгар
ытыллар өрөмүөн туһунан ааспыт сайынны быһа
айдаан буолбута да, санаа хоту кыаллыбатада. Ос-
куодага хаһааймыстыбаный ньыманан капиталнай
өрөмүөнү ыстыы быһыл сага аһаммыт директорга
М. Г. Кожурова сукумунна. Сылан олохтоох
дьаалтата (С. П. Макаров) Улахан Куөл оскуола-
тын тутуутун ситэрнэхтээх, болдьодо 1995
сыл нһигэн.

Сиббэс, телевидение, Телефоннай, кабельнай линиялары өрөмүөннээһин, радиофикация барыта километра чопчу ыйылган быһадыгыттар киллэрилиннэ. УФСУ начальнигар А. А. Оконешниковка Төлөй Дирингэр уонна Бахсы Толоонутар сиббэс пууинарын аһарыгар соруудахтанын. Эмиэ бу салаада теле-передачниктары көрүү-хараыын, өрөмүөннээһин бэлэтэннэ.

Суол хайаайыстыкта. Суолу тутар-орендунну, у частак Чурапчы—Мындабаайы, Чурапчы—Арым-лаах суолларын огоруохтаага, хоарасчетнай уча-с-

такка. Чуралчы — Чакыр суолугар үленихтөөдө бичигетинчилер. Бары нәһиликтөр дыһалталарын баһылыктары дону тизин-таһын үлөтүн быһаарарга бичигетинчилер. Онон суелта хаайтарааччылар, нийһингы тыһынныг тоһон-хатан арэйданэаччылар баһылыктарыттан мыйлыг, прдзэг.

Бу нисм салаа үлэтин-хамнайн туһунан элбэх санаа этилиниэ. Холобур, Н. Д. Понсеев (Хайх-сыт): «Сибээскэ өрөмүөн ытыллан да дигэн көдүүдэ суох, радиолинейнай сибээскэ киириэххэ, Атын да устанналлар көстүүхтэрин сөп эбит»,— дигэ уонна Москвада бара сылдьан ону туруоран бөрөр дьону кытта көпсөһүгүн туһунан көпсөтө, Н. Г. Михайлов (Болугур): «Суолу тутар-өрөмүөнүүр учуастак билиэххэ аналлаах техниканын көмөлөһөрө буоллар, бэйэбит дьаһаныа этибит, Ааспыт сайыл 10 муостаны бэйэбит күүспүтүнэн онорбулпут, Иккиннээн, тэриһинэй хаһаабыстыба туһунан Нэһиликтэр, тэриһтэлэр карьерга каллиһэригэр-барыларыгар техникalara олус айгырыр, Маны Мындааабыга киниһинэр буоллар табыгастаах буолуо этэ»,— дигэ этин киллэрдэ, С. П. Макаров (Сылан): «Суол болпуруоһун улуус дьаһалтата быһаардагына табыллыһы, Ардахтаах күннэргэ, күһүн, сааһ техника элбэхтик сүүрэн бус суолу үлтү кэһэр, Маны бопсор дьаһаллар наадалар»,— дигэ, Д. Г. Батарин (Соловьев): «Автобус ылбыһыт, онон дьону таһыыны бэйэбит быһаарыт динит да, билиһи ыһыллан-товуулан бүппүт автобуу ылбыһыт, Суолу өрөмүөнүһэһин былааныгар Мырыла эмиз кырбатых, Уп тоһо да суоһун иһин, бу болпуруос быһаарыллара наада»,— дигэ.

Коммунальнй өгөөн хаачгийн салаатаар икн нэвчлээнэ саамй нлэдгйр суоллара нл-лэриллинлэр—баанньнтарь тутуу, сулумах эдэр специалистарь, инбэлинтэри, кыамматтары отгук мааньн хаачгийн. Чугас нэвчлэктер, базар, улугс киниггэр кнпэрэн тагарага тнксэр курдук сфуннунар дабаны, отгон ыраах нэвчлэктер олох-тоохторо, сырыннь-айань кыайбат дьон дьнэлэри-гэр талска кьухханнлар дуо? Бу айылаах сайды-лаах үйгэр сүрэ бэрт буолбатах дуо? Бу боппурус онча сылдаахтан быһа райсовет сессиятаар титкэ йдаарыллар да, кыаллыбат. Тоо?

Олохтоох даяалта: тэрээний үлэлэр, даяаллар. Нэһилнэктэр даяалталара ыйга биирде мнэстээби бары тарилталэри мунһаан үлэлэрин истан, бүүллэһэн, сыал-сорук туруорууну тэрийээллэригэр. Даяалта сэгбэһин икки ыйга биирде булгуучулаахык ыһыгыны олохтооһун. Тохсунньу 25 күнүгэр

дээрн олохтоох даяалта сыйлаары үзэтин билаан
ныг оёрон бигэргэтин. Улуука баар бары отдел
лар, управленцлар, инспекцилар, комитеттар нэ
индизэртгэ тахсан нэбилэиньэтин көрсүүүлэ
лэрин олохтообуц, телевидениени билааннаахтын
туһанын, удуус хайыатын нөгүө интинвэринилэри
оёруу. Бу боллуруостарга санааны атастаһын суох
буолла, бүк сөбүлэстидлэр.

Урукку Сэбиэттэр активы кытта үлэлээһингэ баай оһыттаах этилэр, Чурапчы селсыскэй Сэбиэтигэр кининнэн нөһүдэлэктэр Сэбиэттэрин специалистарыгар сүбэ-ама оһоһуллара. Билигин да итинник форманы туһанар гоёо табыллыа суоһай? Оттон салайааччылар үлэ коллективтарынан сылдьан көрсүһүүлэри, «Төгүрүк остуодлары» тэрийинилэрэ эмнэ баара. Быһата, дьону кытта үлэлээһин урукку формаларын саңалы тыһынньар толору кыах баар. Наар үлэ-харчыга сигэнмэккэ, дьону тобулан толкуйдуурга, саңа сыһыаннаһыыларга хайдах-туох дьһааныы кистэлэһкэрлэр үөрэтин эмнэ маада, бастыгыар оһыттары да пропагандачааһын умулуна, Оттон телевидениенэн, хаһыатынан нөһүдэлэһиннэрэ тиһилин уруккуттан да ыарахаттардааҕа. Ол бу мунуһахтары да ыһтыыга нөһүннэ—бир да биригээдэ салайааччыта, иһкэһэ сылдьыбыт сирдэригэр олох хайдах-туох туруктааһын ырытан көпсүбөтө, бөһөлөрү да үлэлэрин «чып» кистэлэһкэ туталлар. Ааҕааччылар бэйэлэрит да көрөргүт буюдуу улуус, нэһилиэк салайааччыларыттан, бир-икки ааты захсубатахха, эһиэхэ тугу үлэлэрини, улууска үөскээбит проблемалары быһаарыыга бэйэлэрин санаатын ким амыт эттэ дуо?

X X X

Улууска ыстыллыхтаах дыһаллар былааннара
Бүөргөнэ, Болтоно, Мугудай, Соловьев, Хатылы
нэһилиэктерин дыһалтанын аадырстарыгар эл-
бэх атын киирбитинэн, олунуу, кууу тутар ыйдар-
га машина нэһилиэккэ уойсай мунньахтара өссө
тогул ыстыллыахтара.

Нэлэлдэгчид бэлгэцлэлтээр тохсунгүй устга
«Тэргэ» программын хэргийн дүүрлэлийн
тэрийн, олохто кидлэрийн суулун-ийн булуналд-
рыг соруудханыг.

Түеыз, Урэх Күөрэ, Бэрэ, Уорра, Мөддөхсө, Халхыях мазаһыннара үлэиниллэрин ситилэрингэр, кырым участантар мазаһыннарын күнээсэ туттар табаардарышан хааччылырлар үлпөтребсөмөз председателэ Г. С. Платонов эбэһинээстэнэ.

Муиньх улэтин итинэн түмүктээтэ.

М. МИХАЙЛОВА

ЮНКОР МУННУТА

КУНДУ КИҲИМ — ЭБЭККЭМ

Биһиги эбэ уюна дьэ дьэн тыллара сибэстии үөрөмминпит. Дьэбэ эбэ бвар буоллабын, олоһо миннигэс эбиэт буһарыллар, сизэ оһуолаттан кэлэрэ күүтүллэр, төрөһүүтөр үлэлэригэр холуутун сымдааллар, оһолор да дьоллоһохтор. Үс күүлэ дьон бары биһирэ оһолон өйдөһөр, убаастаһар буоллахтарына, ол мал дьоллоһох.

«Холжу, эйхэдэс, тулуймтуу, сизнээрлгэр смста-
гас асчгт, остуоруйаһыт—всэ классическай уоба-
раһа». Ити тыллары мин учууталым адалбыт «Вэ-
дэм буол» хаһыаттан аахпытим уонна олус сөбү-
лээбитим. Тута байэм эбэм туһунан өйдүү биэрби-
тим уонна кини туһунан суруйарга быһаарыммы-
тым.

Чө, сылаас тапталынан сымдаага сылдыар күндү
нүгүм туһунан саас-сааһынан көрсүм,

Мин инийбэр манхайбыт баттахтаах, сахалым аһаас, кизиг-халку көрүгүнөөх хырдыаас истэнэ олорор. Ити мин эбэм Өрүүнэ. Кини сэриг ыарахаттарын этинэн-хаанынан билбиттэртэн биридэстэрэ. Ол ыар көмнэри таһыгар төһө да биллэрбэтэр дүүһата — уоскуйбат аймалҕан.

Ийнэ 1903 сыллаахха Аладарга күн сирин лоб-
бүтэ. Кыра сааһыгар тулаайах хаалан, абаатыгар
интиддибитэ. 1929 сыллаахтан 1967 сыллаахх
дизэри наар колхозка, совхозка суоһу көрбүтэ. Сэ-
рин сылларыгар ферма эбиэдиэсэйэ буолбута.
1942 с. үс колхоз көһөрүллүүтэ бараннар, ки-
нилэр оттообут отторун таах хаалларымаары, эбэм
көлүйөр көлөлөрө суох буолан киэн сирдэринэн
сатыы сылдьан фермалары тэрийтэлэбитэ. «Оччо-
лордообута дьахталлар эр киһи ыарахан үлэтин то-
лоро-толоро 3-түү—4-түү, ардыгар онтон да элбэх
оболорун көрөллөрө. Сорохтор ас амтаныһааһын, та-
нас үчүгэйдик билбэтиэ күн сириттэн бараахтаабыт-
тара—диэн көлөһүн эбэм бөркө уяадыһал.—Ол
сылларга сорох нйэлэр оболорун аһааары бур-
дук итигэстээн тутуулан хайыһыа барбытара».

92 саастаах, Алабар нэбилэстэн ытыл-мааны кыр-
дыаһаа, 15 сизэ, 11 хос сизэ тарталлаах ниллэ-
рэ. Нэбилэр төһө да ыраах олордоллор, сөл-сөл
бүлсөн, эбэлэрин көрөн дуоһуйан барааччылар. От-
тон эбэлэрэ барыларытар сүбэ-ама биэрэн, алдаан
атаарааччы. Ардыгар араас кыһалара ыһааччыт
наллара, дыахталлар киирэн сүбэлэтээччилэр. Эбэм
барыларымгар сыдаас тылы булан уоскутан, сүбэ-
лээн ыһааччы. Олох ыарахаттарын үгүһү көрсү-
бүт кийи билэрэ-көрөрө, муудараа да баһаам
буоллаа.

Олуу да ыарахан кэмгэ ололбут эбиттэр эбэлэрит. Сарсыарда эрдэ туран хачыгырайан үлэтин бараллара, иккэ ыран-сылайан кэлэн оҕолорун аһатаат, таптым гүһээт, ороннорун буаллара. «Кинилэр хайдах итини барытын тудуйан ололбуттара буолуой?» — дии саныытын ардыгар.

Байгал бичигч өргөйдөөх Кысгийн 50 см-а туолуутун бэлэглэхлээт, Сэрин уотгаах толоонугар смалдыбыттары, онго охтуубуттары сэртэ бүтүнүү олох сирээдйэрин туһугар байаларин харыстаммакка үлэхээбит тымд хойууттарын эмнэ чигээтээн, кинилэр заттарыгар сүгүрүйөөхлүү.

ГДЛЯ ГОВОРОВА.

«Куорсуи» юнкеровский пост чилиэнэ.

Числота.

1994 СЫЛА ДЬОНО

Нуучча биографической института уонна «Кто есть кто в современном мире» хаһыат редакцията, политиктарга, предпринимателларга уонна финансистарга, байыаннайдарга, культура уонна религия дээтэллэригэр, журналистарга, поэтологтарга арааран туран, 1994 сылта биллэр-көстөр кылааты нилдэрбит «Сыл дьонун» бүтэһинтээх иһиниһин быһаарда. Сыл дьонун ортолоругар политик, Саха Республикатын Президентэ Михаил НИКОЛАЕВ биэр. Ини Россия айар союзтарын өбөөһүнэ боллуктаныа.

CHA.

Бурятияда ааспыт сэл бир бэрт кэрэхсэбиллээх событиг буолан ааста. Ону республика столицатын футболу таптааччылары, Россия билигини острадыгар сугурүйүөччилөрө куупшүтөрө. Элбэди эрэн-изрбит реңдама сыалын сиппитэ—Улаан-Удэ киин стадиона дьонунан ыы-быччары туолбута.

Андрей Державин уонна Евгений Куликов, Сергей Крылов уонна Михаил Муромов, Крис Кельми уонна Сосо Павлиашвили, Юрий Давыдов уонна Андрей Мисин, Владимир Пресняков-убай уонна Евгений Белоусов, «Академия» кабар-дуэт уонна «А-студио» бөлөх лидерэ, ТВ бэллэйдэх биэриниһэ ытааччыта Юрий Николаев—бу заттар маһнаабы публикка үчүгэйдик биллэлэр.

Бүрэлтнэ «сүүмэрлэмнэг» хамаандатнгар урукку-
та спортсмен Александр Грешилов салайааччылаах
Улан-Удетаары «Ученик» коммерческий фирма үлэ-
лнлтнгар ооньсотулар. Футболнай матч тэтишнн-
пнн (2:2) түмүктэннэ. Салгыы пенальтига баат «су-
лустарга» мичик тынна. Үөрбүт-коллүт ылдыытар
тута стадионна икки чаас уһунаах концерт бнэр-
лнлэр.

Снимок: Россия эстрады «сулустара» Улан-Удэ стадионугар.

(РПА-ССТА)

Эбэрдэлиибит!

Күндү көргөмүн, абабын ДУРАНОВ Василий Васильевич 55 саасын туолан, 30 жыл мас-сына уруулугар олорон, пенсияда тахсаргынан ис сурахпигиттен эбэрдэлиибит. Бийиги тусуугар кыһаларын ийин махтаабын тирдэбит. Ба-дарабын үчүгэй доруубуяны, уһун дьоллоох олобу.

Кэргэниг Мария Захаровна, оҕолорун.

х х х

Бирге үлээбит коллегабын, учууталбын КАРДАШЕВСКАЯ Анна Семеновна үлэ агар-даах үбүлүгүнэн итинтик-истинтик эбэрдэлиибит. Баарабыт айымнылаах үлэни, кэтибэт кыайы-ны, элбэх үөрүүнү-нөтүүнү, дьэ кэргэттэргэр дьол-лоох олобу, үүмүт суга сыда бары үчүгэйи.

Одьудуун орто оскулатын учууталлара, үөрэнээчилэрэ.

«Аартык ЛТД» ХЭТ сайаалка хомуйар:

— «Ик-Планета» мотоцикларга, Сыманата, эрдэт-тэн төлөөбүн—1 мол. 600 тыһ. солк. кэлбиги кэинэ—абан 600 тыһ. солк.

— КамАЗ автобуска, Сыманата—40 мол. солк.

— КамАЗ автомашина араас маарисаларыгар.

Тел. 21-182, 21-613, 21-231.

Культура управлениетын кинизаа отделын кинемеханига, кинизаа үлэтин ветерана, «Во-чут Знага» орден кавалера, Чурапчы сэлэни-нэтин олохтоого

ПОРТНЯГИН Александр Георгиевич

уһун ыарахан ыарыттан өлбүтүнэн дйринг кутурданнын тирдэллэр:

— Кэргэнигэр Портнягина Татьяна Петровна, оҕолоругар, сизэннэригэр, аймахтарыгар культура управлениетын кинизаа отдела.

— Кэргэнигэр Татьяна Петровна доруубу-йа харыстабылын управлениета, улуустаагы кинизаа балыһа профкома, коллектива.

— Эдьийиңгэр Дьячковская Светлана Геор-гиевна 1955 с. Чурапчы орто оскулатын биңгэ үөрөнөн бүтөрбүт (III выпуск) доҕот-торо, табаарыстара.

— Эдьийиңгэр Светлана Георгиевна, күтүө-түгэр Василий Николаевич Дьячковскийдарга А. П. Фомина, Оксана, Афанасий Алексеев-тар.

— «Маарыкчаан» кинотеатрга биңгэ үлээ-бит табаарыстара.

Күндү оҕобут, убайбыт, бырааппыт, Болто-но нэһилиэтин олохтоого

ПОПОВ Федор Болорвич

эдэр сааһыгар хомолтолоохтук өлбүтүн, ди-рингик курутууһан туран, бары аймахтары-тыгар, табаарыстарыгар, билэр дьоммутугар иһитиннэрбүт.

Ийэ, аҕа, эдьийдэгэ, аҕа, саҕаһа, быраата, кийинтэ

ПОПОВ «Эдэр Болорвич өлбүтүнэн дйринг кутурданнын тирдэллэр:

— Ийэтигэр Прасковья Михайловна, аҕа-тыгар Болор Григорьевичка, биңгэ төрөөбүт-тэригэр Болототтон аймахтара Васильевтар, Кривоникова, Кривошапкина.

— Эмиз кийилэргэ, эдьийиңгэр Христина Михайловна Кривошапкина, Федорова, Бо-рисовтар, Гоголевтар.

— Төрөппүттэригэр, биңгэ төрөөбүтүтү-гэр, чутас дьонугар, аймахтарыгар 1968—1978 сс. Болото, Хатылы оскуолаларыгар биңгэ үөрэммит доҕотторо, табаарыстара.

— Эдьийдэригэр, балыстарыгар, кэргэни-гэр Макарова Анна Дмитриевна, оҕолору-гар, эдьийдэригэр Дьяконова Мария Нико-лаевна аймахтара Аматтан Гаврильевтар, Чурапчыттан Филипповтар.

МАКАРОВ Сергей Васильевич

өлбүтүнэн дйринг кутурданнын тирдэллэр:

— Балтыгар Макарова Ася Егоровна Чурапчытаагы комбанк коллектива.

— Балтыгар Аммосова Любовь Васильев-на «Күндү» предпринимател администратията, профкома.

Ыарахан ыары бу дьыл тохсунуу 2 күнүгэр Н. А. Дьячковский бийиги кэкибигиттен илдьэ барда. Кини 1921 с. Сылга нэһиллэргэр төрөөбүтэ, 1946 сылтан СССР чилинэ, Бийиги үлэтин партия райкомун партийнай библиотекатын сибидиссэйи-нэн саалаабыта. Оччолорго саринтэн айгыраабыт, оройуон агарын хоту көһөрүүттэн эмсэҕэлэбит оло-бу чөлүгэр түһөрүгэр арчимнаах, эдэр саалаһар надр-дар маада буолбуттара. Ол ийин Николай Алексее-вич оччотуу МТС-ка политотдел сибидиссэйиңнэн солбууааччынан, кэлин директорынан политкасса сол-бууааччынан, онтон парторунаа үлээбитэ, партия райкомутар инертунтордаабыта. Ол кэиниттэн пар-тия обкомун бюрөгүн дьаһалыгар амыттылыбыта. Кинини партия Аллайыаха оройуоннаагы комите-тыгар тэрийэр отдел сибидиссэйиңнэн аһаабытара. Ол быһыгар Сталин аатынан колхоз партийнай тэрилтэтин секретарынан быһбардана сылдьыбыта.

Ити дуоһунаһыттан Аллайыаха оройуоннаагы Совет исполкомун секретарынан быһбарданаах тох-тогуллубута. Кини ити курдук Аллайыахага хас да сыт үтүө суобастаахтык үлээбитэ. 1965 с. төрөөбүт оройуонугар эргиллэн кэлэн, Ленин ааты-нан колхозка партком секретарынан быһбардаммы-та. Николай Алексеевич ханна да үлээтэр, дьон-сэргэ ортотугар дйринг ытыктабылынан туһанара, дьонго-сэргэ уонна кийилэр кыһал-ларыгар олус болгомотолоохтук сыһыһаабыта.

Н. А. Дьячковский 1968 с. оройуоннаагы «Сага олох» хаһыат редакциятыгар тыа хаһаайыстыбатын

Күндү кэргэним, аҕам, убайбыт, үлэ, тыыл ветерана, хоту көһөрүлүү кыттылааба, Чу-рапчы сэлэниңнэтин олохтоого

ДЯЧКОВСКАЯ Николай Алексеевич

уһун ыарахан ыарыттан тохсунуу 2 күнү-гэр өлбүтүн, дйрингик курутууһан туран, ба-ры аймахтарыгар, табаарыстарыгар, билэр дьонугар иһитиннэрбүт.

Кэргэни, уола, бырааттара Иван Иванович, Гаврил Дмитриевич, Владимир Алексеевич, Герасим Степанович, Платоновтар, Дьячков-ский С. Н., Драгунов Г. А., Манаров Е. А., дьэ кэргэттэргэ, кийинтэргэ Александра За-харова, Анна Степановна, Елена Канстанти-новна, балта Клара Ивановна.

ДЯЧКОВСКАЯ Николай Алексеевич өл-бүтүнэн дйринг кутурданнын тирдэллэр:

— Кэргэнигэр Александра Ивановна Дьяч-ковскаяга, уолугар, аймахтарыгар улуус дьа-һалтата.

— Эмиз кийилэргэ Чурапчы сэлэниңнэтин дьаһалтата, сарин уонна үлэ ветерандарын улуустаагы сибидиссэйи.

— Кийилэргэ Сылга нэһилиэтин дьаһалта-та, кырдыаретер сибидиссэйи.

— Кийилэргэ «Сага олох» хаһыат редак-цияты, типография коллективтара.

— Кэргэнигэр Александра Ивановнага, уо-лугар Володяга аймахтара Чурапчыттан Дьячковская Е. В., Василий Еремеевич уон-на Мотрена Егоровна Дьячковскийдар, кийи-лэр оҕолоро Василий, Нолбрина, Бэрэгтөн Сидцева Е. С., Олуохүмэттэн Кузьмин Н. И., Мындаааһыттан Харитоновтар дьэ кэргэттэ-рө.

— Уолугар Володяга 1988 с. Чурапчы орто оскулатын биңгэ үөрөнөн бүтөрбүт таба-рыстара.

Күндү ийэбит, эдьийиңгэр, абабыт, үлэ вете-рана, Хайахыт нэһилиэтин олохтоого

МАКСИМОВА Елизавета Николаевна

ахсынны 30 күнүгэр ыарахан ыарыттан өлбүтүн, дйрингик курутууһан туран, бары аймахтарытыгар, чутас дьонугар иһитиннэр-бит.

Оҕолоро, күтүөттэргэ, кийинтэргэ, сизилэргэ.

МАКСИМОВА Елизавета Николаевна өлбү-түнэн дйринг кутурданнын тирдэллэр:

— Биңгэ үлэтиңгэр табаарыстарыгар быраа-тыгар Новгородов Захар Николаевичка, кини кэргэнигэр Вера Семеновнага «Маарыкчаан» телестудия коллектива.

ДЯЧКОВСКАЯ Николай Алексеевич

отделын сибидиссэйиңнэн аһаабыта уонна райсовет исполкомун секретарынан үлэтин барарынан 1968 сыллаахха босхоломмота. Онтон 1969 сыллаахха партия райкомун учуонка секторын сибидиссэйиңнэн аһааһан бичүөттээх сыһыалаһа барыар дьэри үлэ-лээбитэ. Кэлин «Якутводмелиорация» холбоһугун ПМК-гар инженерини, диспетчерини үлэлээн, тэрилтэ бөөдөгөһүнүгэр бийиги сэмэй кылаатын илларсэбитэ.

Кини дьоллоох дьэ кэргэн аһаах аҕа итэ. Будтуурун-алтымын, балытымын олус собулуу-ро, онно кыраны дьаһан бултаахтарына үөрө-көтөрө. Ол курдук үөрүүнүгэр дууһалааба. Билэр уонна биңгэ үлээбит табаарыстарыгар, мэлдьи аһаахтык сыһыһааһара, кийилэри аһааһара кыһа кэпсэтиһэрин собулууру. Николай Алексеевич үтүө суобастаах үлэти партия обкомунан, райкомунан, райсоветтар исполкомдарынан элбэхтик үрдүк-түк сымнааһабыта.

Дьон-сэргэ, эдэр ыччат дйринг ытыктабылларын кэлбит Николай Алексеевич Дьячковский туһунан сырдык өйдөбүл бийиги сурахпигитер мэлдьи сыл-дылаага.

Табаарытара.

Күндү оҕом, убайбыт, бырааппыт, кийис группалаах нэһилит, «Якутгавестрой» авто-базатын худомнига

ПОИСЕЕВ Гаврил Васильевич

уһун ыарыттан тохсунуу 1 күнүгэр өлбү-түн, дйрингик курутууһан туран, табаарыстарыгар, билэр дьонугар иһитиннэрбүт.

Аҕа Василий, балтылара Полина, Парас-ковья, Елизавета, күтүөттэргэ Собанин, Тимо-феев, Кузьмин.

ПОИСЕЕВ Гаврил Васильевич өлбүтүнэн дйринг кутурданнын тирдэллэр:

— Аҕатыгар сарин, педагогическай үлэ ве-терандыгар Поисеев Василий Гаврильевичка Чурапчы сэлэниңнэтин дьаһалтата, сарин уон-на үлэ ветерандарын улуустаагы сибидиссэйи биһабыһаһабыта.

— Бырааттарыгар, балыстарыгар, күтүөт-тэригэр Иустиновтар, Седалицевтар, Собанин-нар, Кривошапкинар, Стручковтар.

— Балтытыгар Поисеева Парасковья Васи-льевнага Чурапчы сэлэниңнэтин «Тулдун-чаан» детсад коллектива.

— Убайыгар Поисеев Василий Васильевич-ка Чурапчы баһаһы сүһүөх оскулатын кол-лектива.

Тыыл ветерана, хоту көһөрүлүү кыттыла-лаага, Мугудай нэһилиэтин олохтоого

ЗАХАРОВА Зоя Ивановна

уһун ыарахан ыарыттан өлбүтүнэн дйринг кутурданнын тирдэллэр:

— Кыһыгар Ефимия Дмитриевна, кү-түөтүгэр прокурор Василий Николаевич Со-ловьевтарга улуус суутун коллектива.

— Эмиз кийилэргэ ыаллара Борисовтар, Ка-жевиннар, Носовтар, Николаевтар, Матвеев-тар, Ивановтар.

— Оҕолоругар, сизилэригэр, аймахтарыгар Мугудай нэһилиэтин дьаһалтата.

— Эмиз кийилэргэ Мугудайга аймахтара Захаровтар, Аммосовтар, Захаровтар, Лунов-цевтар, Захаровтар.

— Дьуоһаларыгар кыһыгар, Пермька Ирина Дмитриевнага Чурапчы сэлэниңнэти-нэ «Тулдунчаан» детсад коллектива.

— Уолугар Егор Дмитриевич, кийилитигэр Варвара Афанасьевна Захаровтарга доруубу-йа харыстабылын управлениета, Мугудайда-гы участвовай уонна улуустаагы кинизаа балы-һаар профкомна, коллективтара.

— Кыһыгар Ирина Дмитриевна, күтүөтү-гүгэр Михаил Михайлович Пермькага та-баарыстара Кузьминнар, Гуляевтар, Попов-тар, Дьячкова.

Редактор М. Н. СИДОРОВА.

НАШ АДРЕС: 678700, с. Чурапчы, ул. Карла Маркса, 26 «а». ТЕЛЕФОНЫ: редактор—21-332, отделы—21-265, общий—21-505.

Учредители (соучредители) газеты—Редакция, Администрация улуса, Национальная издательско-полиграфическая компания «Сахаполиграфиздат». Газета издается на якутском языке, выходит по вторникам, четвергам и субботам. Индекс газеты: 54907. Объем—1 усл. п. лист. на 4-х страницах.

Зарегистрирована Саха (Якутской) региональной инспекцией по защите свободы печати и массо-вой информации.

Чурапчыскай улусная типография Национальной издательско-полиграфической компании «Сахаполиграфиздат».

ЗАКАЗ № 1.

с. Чурапчы, ул. Карла Маркса, 26 «а». Подписано в печать 5.1. 18 ч. (гр. 18.00).

Тираж—3720